

Manifestet från Gävle – så här tycker vi att EU:s energipolitik bör utformas

Den 4:e oktober samlades representanter från näringsliv, skolor och myndigheter till ett seminarium för att diskutera hur vi kan påverka energi- och klimatfrågorna i Europa för att styra mot ett uthålligt samhälle. Resultatet tydliggör mer än någonsin vikten av enhetliga regelverk och långsiktighet. Politiker och myndigheter har oanade möjligheter att genom samordning och rätt prioritering skapa förutsättningar för en hållbar utveckling.

Initiativtagare till seminariet och detta manifest är föreningen ex.ergi.centrum, www.exergi.com, som arbetar med miljöanpassade energisystem.

Genom att tillvarata kunskaper och möjligheter som ligger i att optimera och tänka med helhets- och systemsyn kan vi börja resan mot en hållbar utveckling. Redskapet ligger i de regelverk som myndigheter och politiker utformar. På sikt leder det till att våra värderingar ändras, i arbetet får inte enskilda särintressen bli viktigare än huvudsaken.

Förutsättningarna för att lösa klimatproblemen i världen finns om resurserna utnyttjas optimalt. Alltifrån det lilla till det stora sker motverkan mellan de krafter som borde samverka. Vetenskapliga genombrott för att optimera energisystemens samverkan för bättre miljö har inte tagits tillvara av marknadens aktörer, myndigheter och styrande politiker. Nyvunna kunskaper skapar möjligheter som väntar på att exploateras.

EU har genom sin grönbok om den framtida energiförsörjningen inbjudit till debatt och diskussion inför besluten. På vårt seminarium valde vi några av de 13 frågor som presenteras i grönboken.

Föredragshållare och medverkande vid utarbetandet av detta dokument var förutom ex.ergi.centrum:

Björn Karlsson, professor i energisystem, Linköpings universitet
Inger Schörling, EU-parlamentet
Bo Diczfalusy, Svenskt Näringsliv
Christer Carlsson, Armatus Consulting
Ludvig Rasmusson, journalist och författare

Slutsatserna vi kom fram till är i korthet:

- Energiskatter och avgifter ska harmoniseras inom EU och helst globalt.
- Gemensam energimarknad i EU.
- Långsiktigt och uthålligt energisystem.
- Konsumentens beteende måste påverka konsumenten själv - visa vinst/förlust i plånboken.
- Hållbar prisbild. Använd energin flera gånger, dvs. utnyttja bland annat spillvärme bättre.
- Alla skall betala samtliga kostnader för sin energikonsumtion (miljösulder inkluderat).

Frågor och svar:

Vilken roll ska skatter och statligt stöd ha?

De statliga stöden ska inriktas på kraftfulla forskningsinsatser på de globala långsiktiga alternativen. Idag är skatterna fiskala, inte styrande som de borde vara för att styra mot de hållbara alternativen.

Långsiktiga spelregler och mål. Kortsiktighet och otydlighet om spelreglerna leder till att energisektorns aktörer inte vågar göra kostsamma satsningar eftersom förutsättningarna för lönsamhet snabbt kan försvinna.

Öronmärkta skatter är pedagogiska och ger återkoppling. Skatteintäkterna från exempelvis fossila energislag kan användas till forskning och utveckling av alternativ energi.

Hur ska EU motverka klimatförändringen?

De fossila bränslena måste bära sina miljökostnader. Detta leder till högre effektivitet, fjärrvärmeutbyggnad, kraftvärmeutbyggnad och energihushållning. Miljökostnaden för kolkondenskraft är beräknad till 40 öre/kWh av ExternE som är ett projekt med ca 30 forskarteam som deltagare. Projektet har som ett mål att beräkna den verkliga miljökostnaden för olika energislag.

EU:s åtagande enligt **Kyoto-avtalet** innebär att koldioxidutsläppen inom EU ska minska med 8% jämfört med 1990 års nivå.

Vid en jämförelse av energisystemen i Norge och Sverige med övriga EU, används el på olika sätt på grund av de låga elpriserna i Sverige och Norge. Med en gemensam marknad kommer elpriserna att jämnas ut och då kommer Sverige och Norge att använda mindre el än idag. Om dessa länder använder samma mängd el per capita som övriga EU-länder, kan Sverige och Norge exportera sitt elöverskott av CO₂-fri el till övriga EU. Då kan motsvarande mängd elproduktion med fossila energislag som bränsle stängas, vilket innebär att EU:s åtagande enligt Kyoto-avtalet är uppfyllt.

I Sverige finns dessutom goda möjligheter att producera el i kraftvärmeverk, dvs. både el och värme samtidigt. Eftersom fjärrvärmerna är utbyggda i många städer kan fjärrvärmesystemen vara mottagare av den värme som produceras i kraftvärmeverken.

Skall man använda stimulansåtgärder eller lagar för att öka energisparandet i byggnader?

Ekonomi styr beteendet. Ekonomiska styrmedel skall kombineras med information. Vid nybyggnation skall krav ställas på energiåtgången, inte tekniken.

Vilken politik krävs för en avreglerad energimarknad i Europa?

Korrekt prissättning - energislagen ska bära sina kostnader.
Samma grundregler i alla länder när det gäller skatter, avgifter och subventioner.
Kundorienteringen måste bli bättre på energimarknaden.

För att en avreglerad gemensam marknad ska fungera krävs att regelsystemen (skatter mm) är lika inom hela EU. Olika regler leder till suboptimering, kortsiktighet och därmed sämre miljö.

Hur ska man utarbeta framtidens alternativ på energiområdet?

Utvecklingen av framtidens energi skulle säkras genom att EU inför en avgift på fossila energislag. Dessa medel samlas i en s.k. "fossilfond" som används till att stödja utvecklingen av alternativ energi. Exempelvis kan en del av intäkterna från koldioxidskatten öronmärkas för detta eller om en miljöavgift för kolkondenskraft tas ut.

Synliggör energi- och miljökostnaderna genom miljöavgifter.

Ett "Nobelpris" för energi skulle fungera som stöd och uppmuntran för alla som arbetar med energifrågor. En organisation på EU-nivå skulle kunna hålla i detta.

Gävle 2001-11-30

Hans Bywall
Ordförande i ex.ergi.centrum

Postadress: Box 783, 801 29 Gävle, Sweden
e-post: ex.ergi@gavle.se